



ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUKSET 2008–2016

Vuosien saatossa suomalaiset vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ovat muovautuneet menestystarinaksi, jollaista ei löydy muualta maailmasta.

energiatehokkuussopimukset2008-2016.fi →

MITÄ OVAT ENERGIA TEHOKKUUSSOPIMUKSET?

Vuosina 2008–2016 energiatehokkuussopimuksissa oli mukana laajasti elinkeinoelämä, kunta-ala, kiinteistöala ja öljyala. Vuoden 2016 lopussa sopimukset kattoivat yli 65 prosenttia Suomen kokonaisenergiankäytöstä (371 TWh, 2016).

KESKEINEN OSA SUOMEN ENERGIAPOLITIIKKAA

Sopimustoiminnalla on ollut Suomessa keskeinen rooli kansallisissa energia- ja ilmastostrategioissa ja EU:n energiatehokkuusvelvoitteiden ja kansainvälisten ilmastositoumusten toimeenpanossa jo vuodesta 1997 lähtien. Energiatehokkuussopimukset ovat merkittävin keino saavuttaa EU:n energiatehokkuusdirektiivin (2012/27/EU) edellyttämä Suomen sitova energiansäästövelvoite.

VÄLTÄMÄTÖN ENERGIA TEHOKKUUS

Energian tehokas käyttö on vastuullista ja yksi tärkeimmistä keinoista torjua ilmastonmuutosta. Energiatehokkuuden parantuminen on maailmanlaajuisesti tunnustettu välttämätön ja ensisijainen keino "first fuel", kun tavoitteena on energiankäytön ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen.

- Vapaaehtoinen sopimusmenettely, joka kattoi elinkeinoelämän, kunta- ja kiinteistöalan sekä öljyalan.
- Tavoitteena energian tarkoituksenmukainen käyttö.
- Mukaan liittyvä yritys tai kunta sitoutui sopimuksen mukaiseen energiatehokkuustavoitteeseen.
- Keino toimeenpanna EU:n energiatehokkuusvelvoitteita ja seurata niiden tavoitteiden saavuttamista Suomessa.
- Vaihtoehto ja täydentävä keino määräyksille.
- Mahdollisti valtion tuen yritysten ja kuntien tavanomaisen tekniikan energiatehokkuusinvestointeihin.

ELINKEINOELÄMÄ ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS 13 toimenpideohjelmaa			KUNTA-ALA ENERGIATEHOKKUUS- SOPIMUS ENERGIAOHJELMA		KIINTEISTÖALA ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS 2 toimenpideohjelmaa		ÖLJYALA ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS
Energiavaltainen teollisuus Energiantuotanto	Keskisuuri teollisuus Elintarviketeollisuus Kemiateollisuus Muoviteollisuus Teknologiaoteollisuus Puuteollisuus Teollisuus - yleinen Palveluala Kaupan ala Matkailu- ja ravintola-ala Autoala Palvelut - yleinen	Energiapalvelut (Sähkön myynti ja jakelu, kaukolämmitys ja -jäähdytys)	Suuret kunnat ja kuntayhtymät	Pienet kunnat ja kuntayhtymät	Toimitilakiinteistöt	Vuokra-asuntoyhteisöt	Höylä III Liikenne- ja lämmityspolttonesteiden jakelu Öljylämmitteiset rakennukset
TEM	TEM	TEM	TEM	TEM	TEM	YM	TEM + YM

TEM = työ- ja elinkeinoministeriö

YM = ympäristöministeriö

TOTEUTUNUT VUOTUINEN
ENERGIAANSÄÄSTÖ

15,9 TWh



yli 100 %

Määrä ylittää koko Suomen
kerrostalokannan vuotuisen
lämpöenergiankäytön!



ASIAKKAILLE SUUNNATUN
ENERGIAEHOJKUUSNEUVONNAN
VUOTUINEN SÄÄSTÖVAIKUTUS

noin 1 TWh

KATTAVAT NOIN 2/3 SUOMEN
KOKONAISENERGIAKÄYTTÖSTÄ



667 YRITYSTÄ

5 000 TOIMIPAIKKAA

134 KUNTAA ja
KUNTAYHTYMÄÄ

LIITTYNEIDEN
ENERGIAEHOJKUUS-
TOIMET

21 200

MÄÄRÄ (kpl)

INVESTOINNIT
ENERGIA-
TEHOKKUUTEEN

1 300

MILJOONAA EUROAA

VUOTUISET
KUSTANNUS-
SÄÄSTÖT

560

MILJOONAA EUROAA

VUOTUISTEN
CO₂-PÄÄSTÖJEN
VÄHENTYMINEN

4,7

MILJOONAA TONNIA

MITÄ SAAVUTIMME VUOSINA 2008-2016?

Energiatehokkuussopimuksissa oli mukana yhteensä 667 yritystä ja niiden noin 5 000 toimipaikkaa sekä 132 kuntaa ja kuntayhtymää. Liittyjät toteuttivat kaikkiaan yli 21 000 energiatehokkuustoimenpidettä.

Elinkeinoelämässä ja kunta- sekä kiinteistöalalla vuosina 2008–2016 toteutetut tehostamistoimet vähensivät Suomen vuotuista energiankulutusta yhteensä lähes 16 terawattituntia (TWh) vuoden 2016 lopussa. Säästetystä energiasta lämpöenergian ja polttoaineiden säästöä oli 11,9 TWh (75 %) ja loput 4 TWh (25 %) sähkönsäästöä.

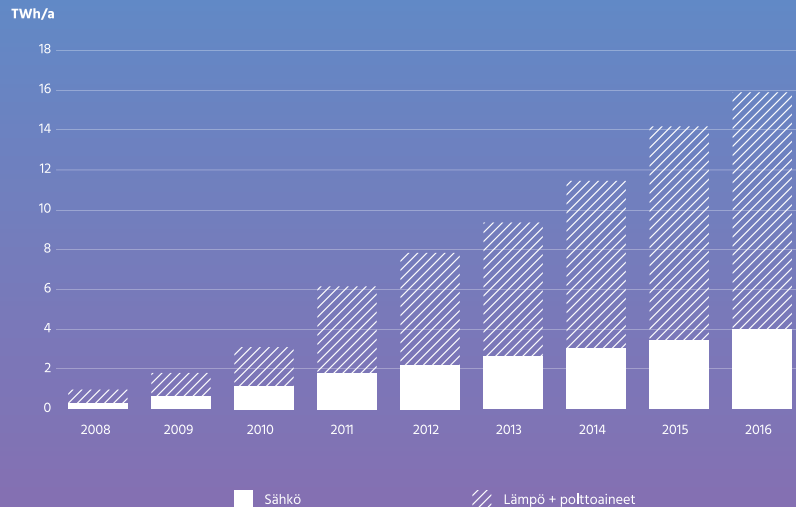
Saavutetusta energiansäästöstä 68 prosenttia toteutui teollisuudessa, 25 prosenttia energia-alalla ja loput 7 prosenttia muilla aloilla.

Toimet vähensivät liittyneiden yritysten ja kuntien energiakustannuksia kaikkiaan yli 560 miljoonaa euroa vuosittain. Ilmastonmuutosta kiihdyttäviä hiilidioksidipäästöjä ne vähensivät vuosittain noin 4,7 miljoonaa tonnia.

Vuosien 2008–2016 aikana valtio myönsi energiatukea liittyneille yhteensä lähes 105 miljoonaa euroa, josta energiakatselmuksiin 13 miljoonaa euroa ja energiansäästöinvestointeihin 92 miljoonaa euroa. Toimijoiden energiatehokkuusinvestoinnit vuosina 2008–2016 olivat yhteensä yli 1,3 miljardia euroa. Niistä 41 % toteutettiin teollisuudessa, 25 % energiantuotannossa, 16 % palvelualalla, 10 % energiansiirrossa ja -jakelussa ja 8 % kiinteistöalalla.

Energiansäästö, TWh/a

Kumulatiivinen



VAPAAEHTOISUUDEN VOIMALLA

Vapaaehtoisuuteen pohjautuvat sopimukset ovat keino tehostaa energiankäyttöä Suomessa tavalla, joka hyödyttää kaikkia osapuolia.

Vapaaehtoisuus on koettu Suomessa toimivammaksi ratkaisuksi kuin lakiin tai säädöksiin perustuva velvoitejärjestelmä. Vapaaehtoisuuden pohjalle rakennetut sopimukset poikivat hyötyjä, joita velvoitejärjestelmällä on vaikea saavuttaa.

SOPIMUKSET OVAT KUSTANNUSTEHOKKAIN TAPA SAAVUTTA A KANSALLISET ENERGIA TEHOKKUUSTAVOITTEET

Sopimusjärjestelmä on ollut Suomelle kiistatta kannattava investointi. Valtion hallinnolliset kustannukset sopimusjärjestelmän ylläpitoon ovat verrattain maltilliset saavutettuihin hyötyihin nähden. On arvioitu, että velvoiteohjelma vaatisi moninkertaiset resurssit.

ENEMMÄN HYÖTYÄ SUORIUTUMISEN SIJAA

Nyt yritykset ja kunnat toteuttavat taloudellisesti kannattavia toimia, omassa tahdissaan. Näin toteutuslistalle valikoituu iso joukko kannattavia ja hyödyllisiä toimia. Näin ei välttämättä olisi, jos käytössämme olisi lakiin perustuvat velvoitteet.

TOIMINTAA VAUHDITTAA VALTION TALOUDELLISET KANNUSTIMET

Vain sopimukseen liittyneillä toimijoilla on mahdollista saada investointitukea tavanomaisen tekniikan energiatehokkuustoimille. Investointeja ei voitaisi tukea, jos käytössä olisi energiatehokkuuden velvoitejärjestelmä. Investointituki on yksi keskeinen houkutin liittyjille ja mahdollisuus nostaa toteutuslistalle sellaisia energiatehokkuustoimia, jotka muuten jäisivät tekemättä.

SOPIMUSTOIMINNAN YMPÄRILLE MUODOSTUNEET AMMATILAI SVERKOSTOT TUKEVAT TOIMINNAN AKTIIVISUUTTA

Yhteisen tavoitteen edessä eri alojen toimijat ovat ennakkoluulottomasti ja avoimesti etsineet yhdessä keinoja tehostaa energiankäyttöään.

MITÄ HYÖTYÄ SOPIMUKSISTA?

Liittyjän hyödyt

- Joustava ja kannustava väline yrityksen tai yhteisön energiatehokkuuden kehittämiseen
- Fiksumpi energiankäyttö on vastuullinen ilmastoteko, joka kohentaa liiketoiminnan tulosta
- Liittyjä voi hakea valtion tukea energiatehokkuusinvestointeihin
- Ohjaa energiatehokkuuden seuraamiseen ja jatkuvaan parantamiseen
- Nivoo energiatehokkuuden osaksi ympäristö- ja johtamisjärjestelmiä
- Rakentaa ja vahvistaa myönteistä julkisuuskuvaa

Kansalliset hyödyt

- Keino täyttää EU:n monia energiatehokkuusvelvoitteita Suomessa
- Vaihtoehtoinen ja täydentävä keino lainsäädännölle/ pakkokeinoille
- Ei verotuksen tai lainsäädännön haitallisia vaikutuksia suomalaisyritysten kilpailukykyyn
- Auttaa kasvihuonekaasupäästövelvoitteiden saavuttamisessa
- Edistää osaltaan Suomen huoltovarmuutta ja energiaomavaraisuutta
- Luo vihreää kasvua & markkinoita puhtaan teknologian ratkaisuille

TÄSSÄ ONNISTUIMME

Verkostoituminen ja alojen välinen yhteistyö

Eri toimijoita yhdistävä tavoite ja tahtotila sekä sopimusosapuolten välinen luottamus ovat luoneet hyvän pohjan saumattomalle yhteistyölle. Keskusteluyhteys eri sopimusosapuolten välillä on ollut avointa ja aktiivista läpi sopimuskauden. Niin valtionhallinnolla kuin mukana olevilla toimialoilla ja liittyneillä on ollut aito halu saavuttaa energiatehokkuudelle asetetut tavoitteet – vapaaehtoisesti ja kustannustehokkaasti.

Erilaiset toimialarajat ylittävät työryhmät ovat tarjonneet liittyjille arvokkaaksi koettua ideointi- ja vertaisoppimistukea sekä foorumin energiatehokkuuteen keskittyvälle avoimelle tiedonvaihdolle. Vuosina 2008-2016 eri alojen toimijat ovat yhteistyössä ratkoneet erilaisia energiatehokkuushaasteita valtion omistaman asiantuntijayrityks Motivan johdolla.

- | | |
|--------------------------------------|--|
| • Paineilma, 2008 | • Tuotannon ylijäämälämpö, 2013 |
| • Kylmäjärjestelmät, 2008 | • Teollisuusunit, 2014 |
| • Ammattikeittiöt, 2009 | • Valaistus, 2015 |
| • Hiihtokeskukset, 2010 | • Lämmönsiirto, 2016 |
| • Konesalit, 2011 | • Teollisuuden tekniset eristeet, 2016 |
| • Höyry- ja lauhdejärjestelmät, 2011 | • Tehdaskiinteistön ilmavaihto, 2016 |
| • Teollisuuden kiinteistöt, 2012 | • Vesihuoltolaitokset, 2016 |

Työhön on osallistunut vuosien varrella yli 150 yritystä ja yhteisöä. Yhteistyössä koottu tieto palvelee energiatehokkuustyötä koko Suomessa.

M E N E S T Y S T E

VAPAAEHTOISUUS

- Lakisääteisten tai muiden velvoittavien keinojen sijaan liittyjälle joustavampi ja mielekkäämpi tapa toteuttaa energiatehokkuustoimia ja -investointeja tarvelähtöisesti, kukin yritys ja kunta omassa tahdissaan
- Vapaaehtoisuus on sopimusosapuolten yhteinen tahtotila

JÄRKEVYYS & KUSTANNUSTEHOKKUUS

- Energiatehokkuus on sopimukseen liittyjälle järkevää ja taloudellisesti kannattavaa toimintaa
- Hallinnollisesti kevyempi toteuttaa kuin energiayhtiöiden velvoitejärjestelmä

VAIKUTTAVUUS

- Vuosina 2008-2016 sopimustoiminta kattoi yli 65 % Suomen kokonaisenergiankulutuksesta
- Paljon toteutettuja ja raportoituja toimia – säästövaikutus suuri

LÄPINÄKYVYYS

- Hyvä raportointiaste
- Toimien vuosittainen raportointi mahdollistaa kansallisen sitovan energiansäästötavoitteen saavuttamisen osoittamisen EU:n suuntaan
- Ilman vuosittaista raportointia ja seurantaa vapaaehtoisuuteen perustuvan ohjauksineen hyödyntäminen EED:n toimeenpanossa ei olisi Suomelle mahdollista

K I J Ä T

Vuosien saatossa suomalaiset vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ovat muovautuneet menestystarinaksi, jollaista ei löydy muualta maailmasta. Menestyksen takaa löytyy useita tekijöitä, jotka ovat kaikki osaltaan vaikuttaneet järjestelmän toimivuuteen ja tuloksellisuuteen Suomessa.

LUOTTAMUS & YHTEISTYÖ

- Sopimusosapuolten yhteistyökyky ja -halu
- Toimivat, luontevat ja luottamukselliset suhteet valtionhallinnon, toimialaliittojen ja sopimukseen liittyneiden toimijoiden kesken

SITOUTUNEISUUS

- Sopimukseen liittyneiden aito sitoutuminen tavoitteisiin
- Sopimusosapuolten vastuuhenkilöiden aktiivisuus

TALOUDELLINEN & TOIMINNALLINEN TUKI

- Valtion energiatuki investoinneille ja energiakatselmuksille
- Valtion ja toimialaliittojen rahoittama puolueeton neuvonta ja toimeenpanon tuki
- Uutta energiatehokkuustietoa liittyneiden käyttöön
- Verkostot ja vertaistuki

RAKENTEELLISET TEKIJÄT

- Pitkä historia ja kokemus sopimusjärjestelmästä – vakiintunut menettely
- Toimialaliittojen keskeinen ja aktiivinen rooli Suomessa

TAKANA PITKÄ HISTORIA

Toimivaa energiatehokkuussopimusjärjestelmää ei rakenneta hetkessä, vaan se on vaatinut vuosien työn. Päättynyt sopimuskausi oli järjestyksessään toinen. Suomessa energian tehokasta käyttöä on edistetty valtion ja toimialojen välisillä sopimuksilla jo 1990-luvulta lähtien. Pitkäjänteinen toiminta on auttanut luomaan menettelyn, joka ohjaa ja kannustaa yrityksiä ja yhteisöjä sopimuksen mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Jokaisella sopimuskaudella olemme yltäneet asetettuihin tavoitteisiin.

Komissio nosti ensimmäistä kertaa laajasti energiatehokkuuden agendalleen, kun komissio antoi ehdotuksen energiapalveludirektiivistä (2006/32/EY). Tätä ennen EU ei ollut asettanut energiatehokkuusvelvoitteita jäsenmailleen. Suomen osalta direktiivin toimeenpanoon hyväksyttiin sopimusjärjestelmä, joka oli ollut jo vuosien ajan käytössä ja havaittu meillä toimivaksi tavaksi tehostaa energiankäyttöä.

SOPIMUKSET VASTAAVAT EU-VELVOITTEISIIN

Energiapalveludirektiivin tavoite oli saavuttaa vuonna 2016 yhdeksän prosentin säästö vuosien

2001–2005 keskimääräisestä, päästökaupan ulkopuolelle jäävästä, energian loppukäytöstä. Vuonna 2008 käynnistyneitä sopimuksia laajennettiin kattamaan direktiiviin kuuluvia aloja, joille energiatehokkuussopimukseen osallistuminen ei ollut aiemmin mahdollista. Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen sitoutuivat teollisuuden ja energia-alan lisäksi ensimmäistä kertaa matkailu- ja ravintola-ala, autoala ja kaupan ala. Kunta-alan sopimus jaettiin kahteen osaan isoille kaupungeille ja kuntayhtymille tarkoitettuun kuntien energiatehokkuussopimukseen ja pienille kunta-alan toimijoille suunnattuun energiaohjelmaan.

Samaan aikaan öljyalan kolmas energiatehokkuussopimus - HÖYLÄ III laajeni kattamaan öljylämmityskiinteistöjen ohella liikennepolttonesteiden loppukäytön. Kiinteistö- ja rakennusalan sopimus korvattiin Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksella. Se kattoi vuonna 2010 käynnistyneen vuokra-asuntoyhteisöjen toimenpideohjelman ja vuonna 2011 käynnistyneen toimitilakiinteistöjen toimenpideohjelman. Sekä HÖYLÄ III -sopimus että vuokra-asuntoyhteisöjen toimenpideohjelma toimeenpanivat myös rakennusten energiatehokkuusdirektiivin EPBD (2010/31/EU) velvoitteita.

TAVOITTEET KIRISTYVÄT - SOPIMUS PYSYY

Kesken toisen sopimuskauden, vuonna 2014, alkoi energiapalveludirektiivin korvanneen energiatehokkuusdirektiivin EED (2012/27/EU) toimeenpano. Sen 7 artiklan mukaisesti jäsenvaltiot asettivat kansallisen sitovan kumulatiivisen energiansäästötavoitteen kaudelle 2014–2020. Suomi käyttää direktiivissä annettua mahdollisuutta toimeenpanna velvoite vaihtoehtoisilla toimilla. Sopimuksilla on Suomessa keskeinen rooli sitovan tavoitteen saavuttamisessa.

Energiatehokkuussopimukset ovat olleet Suomelle toimiva ja sopivan joustava työkalu energiankäytön tehostamistavoitteiden saavuttamiseksi. Sopimusten avulla on ollut mahdollista saavuttaa EU-direktiivien kautta asetetut Suomen energiansäästötavoitteet sekä energian tehokasta käyttöä tukevien direktiivien (ESD, EED, EPBD) monet muut velvoitteet.

Vuonna 2016 valmistui uusi kansallinen energia- ja ilmastostrategia. Se linjaa konkreettisia toimia ja tavoitteita, joilla Suomi saavuttaa kansalliset ja EU:ssa sovitut energia- ja ilmastotavoitteet vuoteen 2030. Tavoitteiden saavuttamisessa tuloksellisilla energiatehokkuussopimuksilla on tärkeä rooli.

ENERGIANSÄÄSTÖSOPIMUS 1997-2005

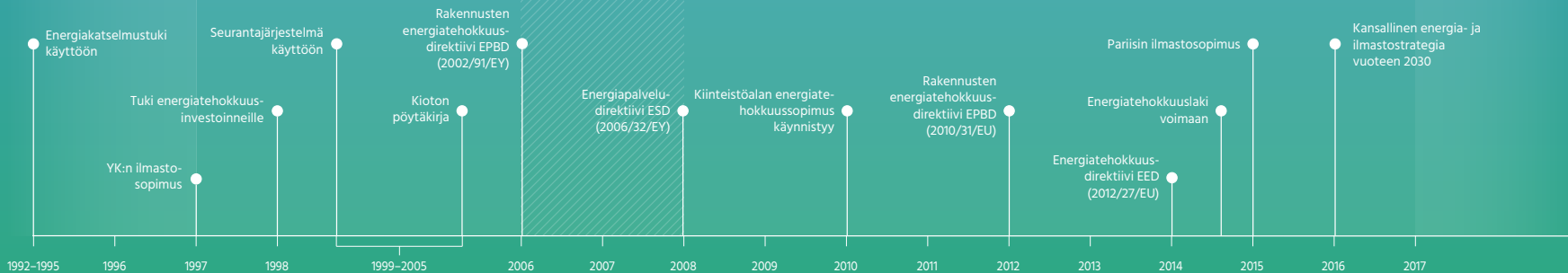
JÄTKOKAUSI 2006-2007

ENERGIAHEHOKKUUSSOPIMUS 2008-2016

ENERGIAHEHOKKUUSSOPIMUS 2017-2025

- Uuden sopimuskauden rakenteen ja toimintamallien valmistelu.
- Sopimusneuvottelut

- Elinkeinoelämän palvelualat mukaan.
- Alakohtaiset toimenpideohjelmat osaksi uusia sopimuksia.
- Jatkuva parantaminen sopimusten perustaksi





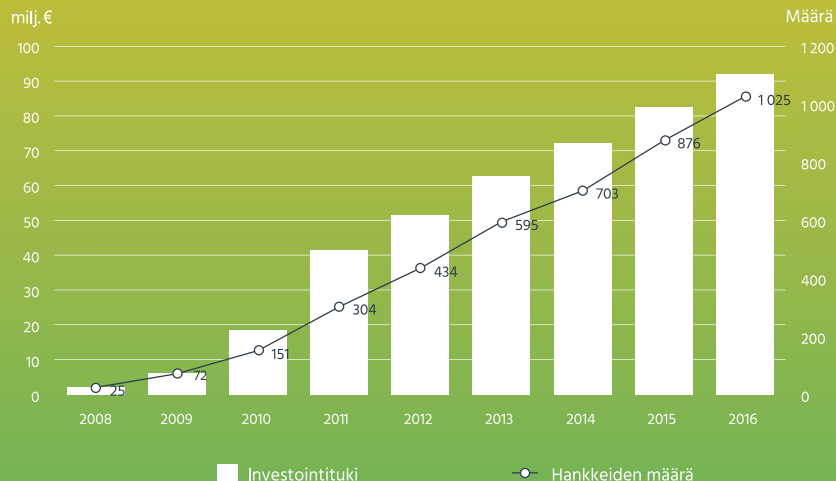
VALTIO TUKEE ENERGIATEHOKKUUTTA

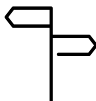
Työ- ja elinkeinoministeriö tuki tapauskohtaisen harkinnan perusteella elinkeinoelämän, kunta-alan ja kiinteistöalan sopimuksiin liittyneiden yritysten ja yhteisöjen energiatehokkuusinvestointeja. Vuosina 2008–2016 tukea on myönnetty kaikkiaan yli 92 miljoonaa euroa, yhteensä 1025 hankkeelle.

Yritykset ja kunnat ovat investoineet mittavasti energiatehokkuuteen vuosina 2008–2016. Kaikkiaan energiatehokkuusinvestointeja on raportoitu toteutetuksi teollisuudessa, energia-alalla, yksityisellä palvelualalla, kunta-alalla sekä kiinteistöalalla 1,3 miljardin euron edestä.

Myönnetty investointituki

Kumulatiivinen





ENERGIAKATSELMUS VIITOITAA TIETÄ

Energiakatselmukset tukevat energiatehokkuus-toimintaa sopimukseen liittyneissä yrityksissä ja kunnissa. Katselmus on toimiva ja luotettava tapa löytää kannattavimmat keinot tehostaa energian-käyttöä ja vähentää energiakustannuksia.

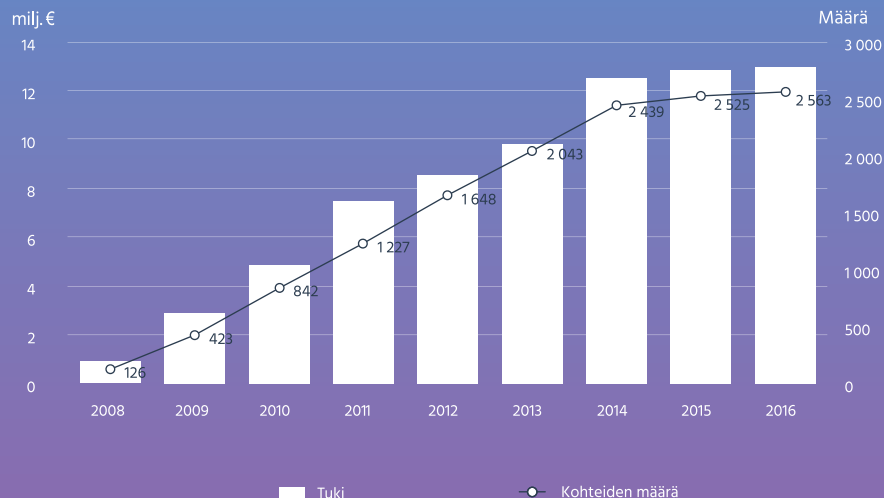
MIKÄ ON ENERGIAKATSELMUS?

Motiva-mallin mukainen energiakatselmus on perusteellinen ja kattava selvitys rakennuksen tai tuotantolaitoksen energian ja veden käytöstä sekä niiden kannattavista tehostamismahdollisuuksista. Valtio tukee kuntasektorin sekä mikro- ja pk-yritysten Motivan mallin mukaisia energiakatselmuksia.



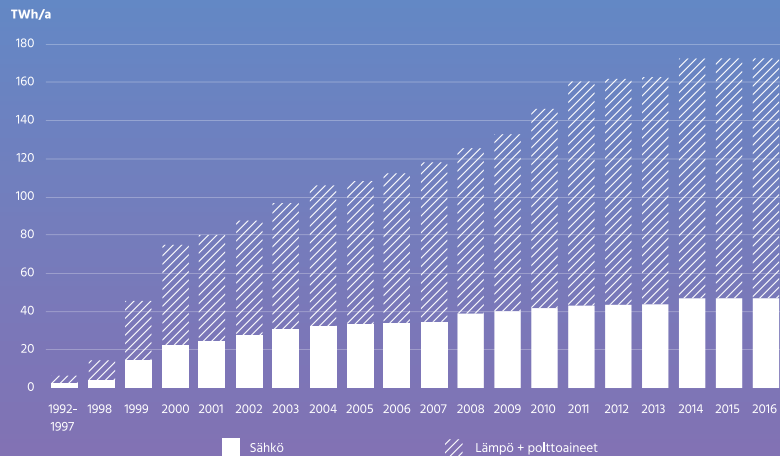
Käynnistyneiden energiakatselmusten ja myönnetyn tuen määrä

Kumulatiivinen



Teollisuuden energiakatselmoitu energiankäyttö

Kumulatiivinen



Vuoden 2015 alusta voimaan tullut, energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanoon liittyvä, energiatehokkuuslaki velvoittaa suuret yritykset neljän vuoden välein tekemään yrityksen energiakatselmuksen, joka sisältää myös kohdekatselmuksia. Tämän vuoksi suuret yritykset eivät ole saaneet tukea energiakatselmuksiin 5.6.2014 lähtien.

Elinkeinoelämän, kunta-alan sekä kiinteistöalan sopimuksessa mukana oleville yrityksille ja yhteisöille on vuosina 2008–2016 myönnetty tukea energiakatselmuksiin yhteensä 12,9 miljoonaa euroa. Vuosien 2008-2016 aikana käynnistyi yhteensä 2 563 valtion tukemaa energiakatselmusta.

Vuoteen 2015 asti Suomessa toteutettiin suuri määrä tuettuja energiakatselmuksia. Energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanokauden alettua 5.6.2014, suuret yritykset eivät enää voineet hakea tukea energiakatselmuksiin, mikä näkyy voimakkaana käynnistyneiden katselmusten ja myönnetyn tuen määrän laskuna.

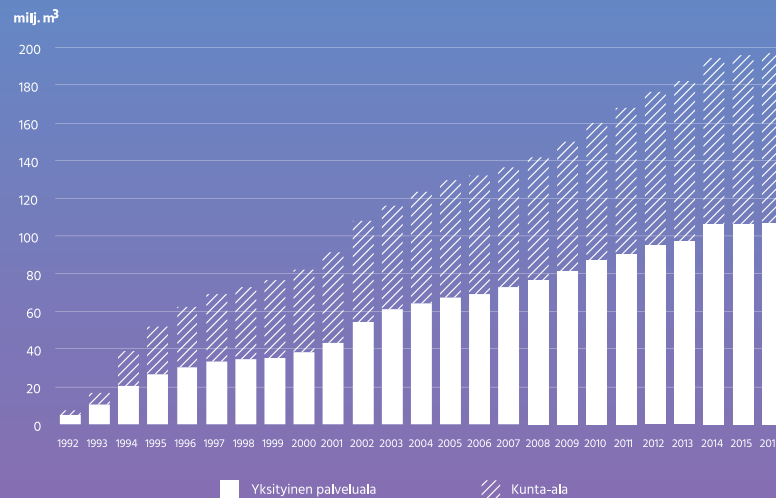
Kunta-alalla, jota pakolliset energiakatselmukset eivät koske, katselmusten määrä kasvoi tasaisesti koko sopimuskauden ajan.

Teollisuudessa vuosina 2008-2016 valtaosa, lähes 90 prosenttia, energiakatselmuksista liittyi sopimustoimintaan. Vuonna 2016 teollisuuden energian loppukulutus Suomessa oli noin 136 TWh. Teollisuuden energi-
ankäyttö on katselmoitu pääosin vähintään kertaalleen.

Vuoden 2016 lopussa koko palvelurakennuskannan tilavuudesta yli 60 prosenttia on katselmoitu vähintään kertaalleen. Vuosina 2008-2016 yksityisellä palvelusektorilla puolet energiakatselmuksista on toteutettu energiatehokkuussopimukseen liittyneissä yrityksissä. Kuntasektorilla vastaava luku on 95 prosenttia.

Palvelualan energiakatselmoitu rakennustilavuus

Kumulatiivinen





JOHTAMINEN VIE ETEENPÄIN

Kokemus aiemmalta sopimuskaudelta oli osoittanut, että johdon tuki oli olennainen osa onnistumista, tavoitteen saavuttamista ja toiminnan kehittymistä. Tästä syystä laatu- ja ympäristöjohtamisesta tuttu jatkuvan parantamisen toimintamalli haluttiin juurruttaa osaksi sopimuksia. Energiatohokkuuden seuraaminen ja parantaminen haluttiin muuttaa yksittäisistä projekteista pidempiaikaiseksi ja tavoitteellisemmaksi prosessiksi. Energiavaltaisen teollisuuden ja energiantuotannon yritykset veloitettiin ottamaan käyttöön energiatohokkuusjärjestelmä ETJ tai liittämään energiatohokkuus osaksi käytössä olevia johtamis- ja ympäristöjärjestelmiä. Pienillä ja keskiuurilla energiankäyttäjillä jatkuvan parantamisen elementit sisällytettiin sopimuksiin.

Lähes 95 prosenttia energiavaltaisen teollisuuden ja 80 prosenttia energiantuotannon toimipaikoista oli sisällyttänyt energiatohokkuuden johtamis- tai

ympäristöjärjestelmään. Kaikkiin sopimuksiin liittyneille oli asetettu jatkuvaan parantamiseen liittyviä velvoitteita, joiden toimeenpanosta ne raportoivat vuosittain.

ETJ

Energiatohokkuusjärjestelmä (ETJ) on Suomessa käytössä oleva energiatohokkuuden johtamisjärjestelmä, joka kehitettiin alun perin energiatohokkuussopimukseen liittyneille energiavaltaisen teollisuuden ja energiantuotannon yrityksille. Järjestelmä auttaa yritystä luomaan systemaattisen menettelyn energiatohokkuuden jatkuvaan parantamiseen sekä energiankulutuksen seurantaan ja kustannusten pienentämiseen. ETJ noudattaa energianhallintastandardin ISO 50001 rakennetta, mutta sen vaatimukset on kuvattu yleisemmällä tasolla.

ETJ*

Vuonna 2014 käyttöön otettu kansallinen energianhallintajärjestelmä ETJ* on sisällöltään ETJ:tä yksityiskohtaisempi ja vaativampi. Energiatohok-

kuussopimukseen liittyneessä yrityksessä ETJ* käyttöönoton katsotaan täyttävän energiatohokkuuslain mukaisen suuren yrityksen pakollisen energiakatselmuksen vaatimukset. ETJ* on mahdollista sertifioida.

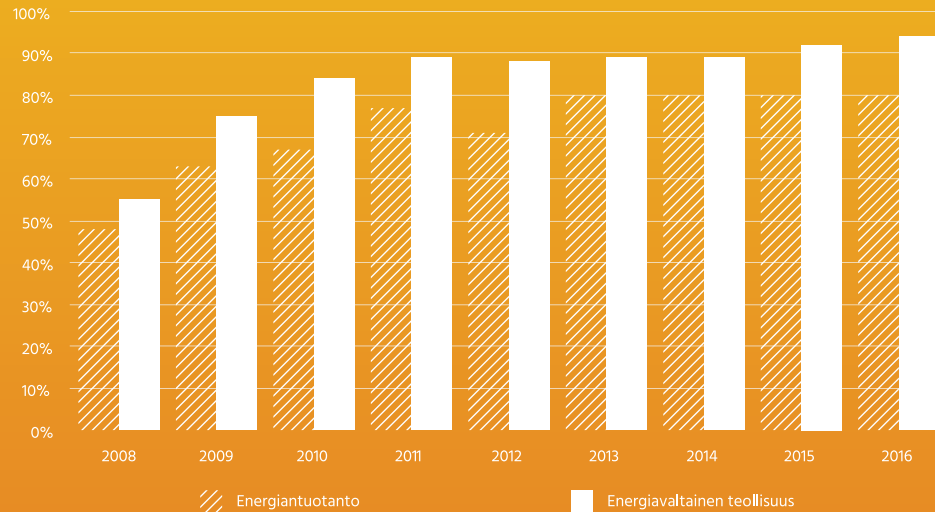
TÄSSÄ ONNISTUIMME

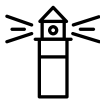
Energiatohokkuuden jatkuva parantaminen

Yksi keskeisimmistä tavoitteista sopimuskaudella 2008-2016 oli saada liittyjät omaksumaan, että energian tehokas käyttö ei ole yksittäinen projekti, vaan prosessi.

Sopimustoiminta on luonut osaltaan tähän sopivan tiukan ja toisaalta riittävän väljän menettelytavan. Toimintasuunnitelmat, vuosittainen raportointi ja energiavaltaisia aloja koskeva velvoite energiatohokkuusjärjestelmän (ETJ) käyttöönotosta ovat olleet mukana juurruttamassa energiatohokkuutta osaksi johtamista ja arkea.

Osuus toimipaikoista, joilla energiatehokkuus on osa johtamis- tai ympäristöjärjestelmää





OPASTUSTA JA NEUVONTAA KÄYTTÄJILLE

Energiatehokkuussopimuksiin liittyneet energia-alan ja öljyalan yritykset sitoutuvat omaan energiankäyttöön liittyvien toimien lisäksi neuvomaan asiakkaitaan energian tehokkaammassa käytössä.

Energia-alan yritykset tarjosivat asiakkaille energiatehokkuusneuvontaa muun muassa palvelupisteissä, puhelimitse, sähköpostitse, erilaisissa sidosryhmätilaisuuksissa sekä verkkosivuilla. Neuvonta yrityksissä on ollut aktiivista ja tavoittanut valtaosan niiden asiakaskunnasta. Lisäksi yhtiöt viestivät energiansäästöstä aktiivisesti asiakaslehdissään. Lehdet tavoittavat lähes kaikki suomalaiset kotitaloudet useita kertoja vuodessa.

Öljyalan HÖYLÄ III sopimukseen liittyneiden yritysten sopimuksen mukainen asiakasneuvonta painot-

tui öljylämmittäjiin, joita kannustettiin uusimaan vanhat kattilat energiatehokkaisiin, huolehtimaan lämmitysjärjestelmän säännöllisestä tarkistuksesta ja kunnossapidosta sekä ottamaan öljyn rinnalla käyttöön uusiutuvaa energiaa.

Myös kiinteistöalan vuokra-asuinkiinteistöjen toimenpideohjelmassa asukkaita opastettiin energiankäytön tehostamismahdollisuuksista ja merkityksestä ja toimitilakiinteistöjen toimenpideohjelmassa vastaavaa neuvontaa kohdistettiin toimitilojen vuokralaisiin. Lisäksi toimitilakiinteistöjen toimenpideohjelmaan liittyneiden edellytettiin ottavan sopimuksen tavoitteet huomioon kiinteistöhoitopalveluja tarjoavien yritysten kanssa tehävissä sopimuksissa.

NEUVONNALLA ON SUURI MERKITYS

Vuonna 2016 energia-alan ja öljyalan asiakaspään kattavan neuvonnan arvioitiin tehostaneen loppukäyttäjien energiankäyttöä yhteensä noin yhdellä terawattitunnilla.



NEUVONNAN ARVIOIDAAN
TEHOSTAVAN ASIAKKAIDEN
ENERGIANKÄYTTÖÄ VUOSITTAIN NOIN
YHDellä TERAWATTITUNNILLA.

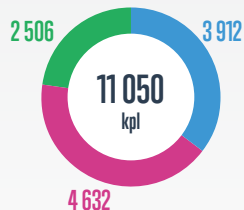


ELINKEINOELÄMÄ

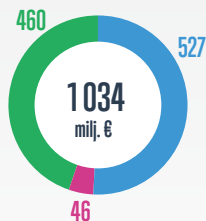
Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksessa oli vuosina 2008–2016 mukana 586 yritystä ja niiden 3 914 toimipaikkaa.

Yritysten vuosina 2008–2016 toteuttamien energiansäästötoimien ansiosta toiminta on energia- ja kustannustehokkaampaa ja siitä syntyy vähemmän ilmastonmuutosta aiheuttavia hiilidioksidipäästöjä.

VUOSINA 2008–2016
TOTEUTETTUA
ENERGIAHEHOKKUUSTOIMIA

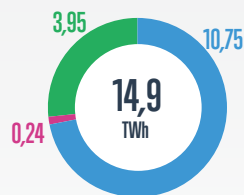


VUOSINA 2008–2016
INVESTOINNIT
ENERGIAHEHOKKUUTEEN

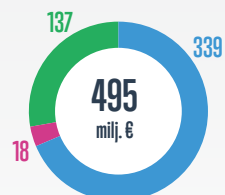


TOIMIEN VAIKUTUKSET
VUODEN 2016 LOPUSSA

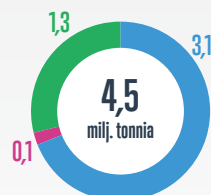
VUOSITTAINEN
ENERGIAKÄYTÖN
TEHOSTUMINEN



VUOSITTAISET
KUSTANNUSSÄÄSTÖT



VUOSITTAINEN
CO₂-PÄÄSTÖJEN
VÄHENEMÄ



● TEOLLISUUS ● PAIVELUALA ● ENERGIA-ALA



KUNTA-ALA

Kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa ja energiaohjelmassa oli vuosina 2008–2016 mukana yhteensä 117 kuntaa ja 15 kuntayhtymää.

Liittyneiden vuosina 2008–2016 toteuttamien energiatehokkuustoimien ansiosta kuntien ja kuntayhtymien toiminta on energia- ja kustannustehokkaampaa ja siitä syntyy vähemmän ilmastonmuutosta aiheuttavia hiilidioksidipäästöjä.

VUOSINA 2008–2016
TOTEUTETTUA
ENERGIAHEKUUUSTOIMIA

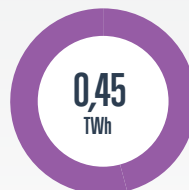


VUOSINA 2008–2016
INVESTOINNIT
ENERGIAHEKUUUTEEN



→
TOIMIEN VAIKUTUKSET
VUODEN 2016 LOPUSSA

VUOSITTAINEN
ENERGIAKÄYTÖN
TEHOSTUMINEN



VUOSITTAISET
KUSTANNUSSÄÄSTÖT



VUOSITTAINEN
CO₂-PÄÄSTÖJEN
VÄHENEMÄ





KIINTEISTÖALA

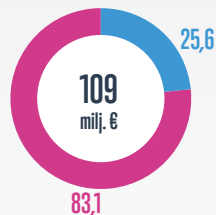
Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksessa oli vuosina 2008-2016 mukana 75 yritystä ja yhteisöä ja niiden 1032 toimipaikkaa sekä yli 220 000 vuokra-asuntoa.

Liittyneiden vuosina 2008–2016 toteuttamien energiatehokkuustoimien ansiosta toiminta on energia- ja kustannustehokkaampaa ja siitä syntyy vähemmän ilmastonmuutosta aiheuttavia hiilidioksidipäästöjä.

VUOSINA 2008–2016
TOTEUTETTUJA
ENERGIATEHOKKUUSTOIMIA

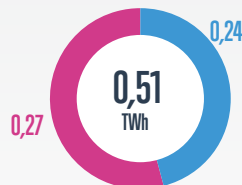


VUOSINA 2008–2016
INVESTOINNIT
ENERGIATEHOKKUUTEEN

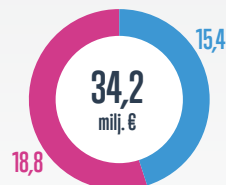


TOIMIEN VAIKUTUKSET
VUODEN 2016 LOPUSSA

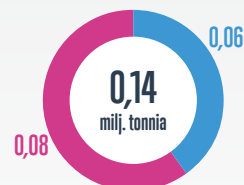
VUOSITTAINEN
ENERGIANKÄYTÖN
TEHOSTUMINEN



VUOSITTAISET
KUSTANNUSSÄÄSTÖT



VUOSITTAINEN
CO₂-PÄÄSTÖJEN
VÄHENEMÄ



ÖLJYALA

Öljyalan energiatehokkuussopimuksen HÖYLÄ III 2008-2016 toimeenpanoon osallistuivat kaikki Suomessa toimivat lämmitys- ja liikennepolttonesteitä toimittavat yhtiöt.

Lämmitys- ja liikennepolttonesteiden jakelutoiminnan energiatehokkuussopimus HÖYLÄ III -sopimus kattoi kaudella 2008-2016 öljylämmitteiset kiinteistöt ja liikennepolttonesteiden jakelutoiminnan. Sopimuksen tavoite oli lämmitys- ja liikennepolttonesteiden käytön energiatehokkuuden parantaminen ja uusiutuvien energiamuotojen käytön lisääminen. Sopimus palveli sekä energiapalveludirektiivin (ESD), että 2012 lähtien energiatehokkuusdirektiivin (EED) energiansäästöavoitteiden saavuttamista. Lisäksi öljylämmityskiinteistöjen osalta sopimus palveli rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) edellyttämien lämmitysjärjestelmätarkastusten vaihtoehtoista toimeenpanoa neuvontamenettelyllä.

Kaikkiaan sopimuskaudella 2008-2016 öljylämmityskiinteistöihin toteutettiin noin 25 000 kattilavaihtoa. Niiden vuotuinen energiansäästö vuoden 2016 lopussa oli arviolta yhteensä 0,26 TWh. Lisäksi öljylämmitysjärjestelmien polttimien vaihdolla, säätölaitteiden uusimisella sekä öljylämmitteisten kiinteistöjen rakenteiden energiatehokkuuden parantamisella säästettiin vuosittain energiaa yhteensä noin 0,15 TWh vuoden 2016 loppuun mennessä.

Säännöllisen neuvonnan ja viestinnän vuotuinen säästövaikutus oli vuonna 2016 arviolta 0,1 TWh. Tärkeitä viestintäkanavia olivat öljylämmitys.fi-sivusto ja Lämmöllä-lehti, joka postitetaan kolmesti vuodessa kaikkiin öljylämmitteisiin pientaloihin, joita on Suomessa 150 000.



MUUT SOPIMUSALAT

KUTTERI-OHJELMA – SOPIMUS BIOKATTILOIDEN ENERGIATEHOKKUUTTA PARANTAVASTA NEUVONNASTA

Kutteri-ohjelma on toteuttaa Suomessa bioenergiaa käyttävien lämmitysjärjestelmien osalta neuvontamenettelyä, joka on vaihtoehto rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) edellyttämille lakisääteisille lämmitysjärjestelmätarkastuksille. Sopimus luo edellytykset bioenergiälämmitysjärjestelmien käyttöön ja huoltoon liittyvälle neuvonnalle ja opastukselle. Neuvonta koskee kaikkia alle 1 megawatin biokattiloita. Vastaava vaihtoehtoinen öljylämmitysjärjestelmiä koskeva neuvontamenettely sisältyy Höylä-sopimuksen toimeenpanoon.

Vuosina 2014–2016 sopimuksen osapuolia olivat ympäristöministeriö Bioenergia ry, Ariterm Oy, Nuohousalan Keskusliitto ry, Lämmitysenergia Yhdistys ry, Suomen Omakotiliitto ry, Hämeen ammattikorkeakoulu ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja Motiva Oy.

MAATALOUDEN ENERGIAOHJELMA

Maa- ja metsätalousministeriön vastuulla ollut maa- ja metsätalouden energiaohjelma käynnistyi vuonna 2010. Sen korvasi vuoden 2016 syksyllä allekirjoitettu Maa- ja metsätalouden energiaohjelma. Sen korvasi vuoden 2016 syksyllä allekirjoitettu Maa- ja metsätalouden energiaohjelma. Sen korvasi vuoden 2016 syksyllä allekirjoitettu Maa- ja metsätalouden energiaohjelma. Sen korvasi vuoden 2016 syksyllä allekirjoitettu Maa- ja metsätalouden energiaohjelma.

Ohjelman osapuolia olivat maa- ja metsätalousministeriö, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Puutarhaliitto ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC ja Kauppapuutarhaliitto ry.

LIIKENTEEN ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUKSET

Liikenteelle solmittiin kaudelle 2008–2016 kaksi liikenne ja viestintäministeriön vastuulla ollutta energiatehokkuussopimusta: tavaraliikenteen ja logistiikan energiatehokkuussopimus ja joukkoliikenteen energiatehokkuussopimus. Sopimusten toimeenpano päättyi vuonna 2015 ja ne korvattiin Trafín ylläpitämällä Tieliikenteen kuljetusyritysten vastuullisuusmallilla.

Sopimusten osapuolia olivat liikenne- ja viestintäministeriö (LVM), työ- ja elinkeinoministeriö (TEM), ympäristöministeriö (YM), Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry ja sen jäsenyhdistykset (SKAL), Logistiikkayritysten Liitto (LL), VR Yhtymä Oy (VR), Linja-autoliitto ry (LAL) sekä Suomen Paikallisliikenneliitto ry (PLL).

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ | YMPÄRISTÖMINISTERIÖ | ENERGIAVIRASTO | ELINKEINOELÄMÄN KESKUSLIITTO EK | AUTOALAN KESKUSLIITTO RY | ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY | ENERGiateollisuus RY | KAUPAN LIITTO | KEMIANTEOLLISUUS RY | MATKAILU- JA RAVINTOLAPALVELUT MARA RY | METSÄTEOLLISUUS RY | MUOVITEOLLISUUS RY | TEKNOLOGIATEOLLISUUS RY | RAKLI RY | KUNTALIITTO | ÖLJY- JA BIOPOLTTOAINEALA RY | ÖLJYALAN PALVELUKESKUS OY | SUOMEN BENSIINIKAUPIAITTEN JA LIIKENNEPALVELUALOJEN LIITTO SBL RY | MOTIVA

Sopimuksissa mukana olleet yritykset ja yhteisöt:
energiatehokkuussopimukset2008-2016.fi

